

41074

Sevda Karaca
Gaziantep Milletvekili
Emek Partisi Genel Başkan Yardımcısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy** tarafından Anayasanın 98, TBMM İç Tüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim **24.02.2006**

Sevda Karaca
Gaziantep Milletvekili

Bakanlığınız tarafından 18.02.2006 tarihinde dizi yapımcılarıyla yapılan toplantı sonrasında açıklanan ve yurt dışına satılan dizilere bölüm başına yaklaşık 33 bin dolar kamu desteği verilmesini öngören yeni teşvik modeli, sinema ve dizi emekçilerinin çalışma koşulları, istihdam güvencesi ile işçi sağlığı ve iş güvenliğinin yeterince gözetilmediği yönündeki tartışmaları yeniden gündeme getirmiştir. DİSK'e bağlı Sinema Emekçileri Sendikası (Sine-Sen) ise reklam gelirlerindeki düşüş, üretim hacmindeki daralma ve uluslararası satış baskısı nedeniyle sektörün yapısal bir kriz yaşadığını; set sayılarının azaldığını ve emekçilerin işsizliğe sürüklendiğini belirtmektedir.

Sektörde uzun çalışma saatleri, düzensiz ödemeler, eksik sigorta uygulamaları ve güvencesiz sözleşmeler yaygınlığını korurken; yoğun çekim takvimleri, gece çalışmaları ve riskli sahneler iş kazaları ve iş cinayetleri riskini artırmaktadır. Açıklanan teşvik modeli ise işçilerin çalışma koşullarını, istihdamı ve işçi sağlığı ile iş güvenliği standartlarını bağlayıcı biçimde düzenleyen bir çerçeveden yoksundur.

Kültürel üretimin sürdürülebilirliği yalnızca ihracat rakamlarıyla değil; set emekçilerinin sağlığı, güvenliği, sendikal hakları ve güvenceli çalışma koşullarıyla doğrudan ilişkilidir. Bu nedenle kamu teşviklerinin istihdamı artıran, işçi sağlığı ve iş güvenliği standartlarını zorunlu kılan, sosyal hakları güçlendiren bir çerçevede tasarlanması vazgeçilmez önceliklerdendir. Kamu kaynaklarının hâlihazırda yurt dışı satış başarısı elde etmiş projelere yönlendirilmesi ise sektördeki yapısal sorunları çözmek yerine ticari başarıyı ödüllendirecek, istihdamı artırmayacak ve güvencesiz çalışma koşullarını daha da derinleştirecektir. Ayrıca kültürel üretimin turizm tanıtım stratejisiyle ilişkilendirilmesi; zaten sınırlı olan yaratıcı özerkliği, ifade özgürlüğünü ve emekçilerin haklarını olumsuz etkileyebilecek niteliktedir.

Öte yandan sinema ve televizyon sektörü hâlihazırda 10 No'lu "Ticaret, Büro, Eğitim ve Güzel Sanatlar" iş kolu içerisinde yer almakta; büro çalışanları, özel sektör öğretmenleri ve perakende sektörü çalışanları gibi çok farklı meslek gruplarıyla aynı iş kolunda değerlendirilmektedir. Bu durum, yaklaşık 4,5 milyon işçinin bulunduğu söz konusu torba iş kolunda sendikal barajın

aşılmasını imkânsızlaştırmakta; toplu iş sözleşmesi ve grev hakkının kullanılmasını engellemektedir. Gerek Sine-Sen'in açıklamaları gerekse sektör emekçilerinin talepleri dikkate alınarak sinema ve televizyon alanının ayrı bir "Güzel Sanatlar İş Kolu" olarak tanımlanması gerekmektedir

Bununla birlikte sinema ve televizyon sektörü, 19 Şubat 2015 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan düzenleme ile "tehlikeli iş sınıfı" içerisinde yer almasına rağmen SGK'nin yıpranma payı (fiilî hizmet süresi zammı) listesinde bulunmamaktadır. Setlerde ağır ekipman kullanımı, uzun süreli ayakta çalışma, tekrar eden fiziksel hareketler ve düzensiz çalışma saatleri nedeniyle emekçiler arasında kronik kas-iskelet sistemi rahatsızlıklarının yaygın olduğu bilinmektedir. Sektörün yıpranma payı kapsamına alınmaması, çalışanların erken emeklilik ve sosyal güvenlik hakları açısından ciddi bir eşitsizlik yaratmaktadır.

Sine-Sen sendikası ile birlikte hazırladığımız soru önergesi kapsamında yanıt beklediğimiz sorular şöyledir:

1-Türkiye'nin yaklaşık 65 milyar dolar düzeyindeki turizm gelirinin sürdürülebilirliği açısından kültür ve sanat üretiminin tanıtıcı rolüne vurgu yapılmaktadır. Ancak kültürel üretimin temel unsuru insan emeği ve sektördeki nitelikli iş gücüdür. Bu bağlamda, söz konusu teşviklerin sektör emekçilerinin güvenceli istihdamını, çalışma koşullarını ve mesleki sürdürülebilirliğini doğrudan desteklemeye yönelik olarak tasarlanması planlanmakta mıdır? Teşviklerin yapıcı sermayesini desteklemek yerine işçilerin çalışma koşullarını öncelikli olarak ele almasına ilişkin Bakanlığınızın bir değerlendirmesi olacak mıdır?

2- Teşvik programından yararlanmak için dizinin yurt dışında yayınlanıyor olması şartı dışında başka herhangi bir şart bulunmakta mıdır?

3- Dizinin yurt dışında yayını devam ettiği sürece teşvikin herhangi bir sebeple kesilmesi mümkün olacak mıdır? Olacaksa Bakanlığınızca bu sebepler nelerdir?

4- Teşvik alabilmek için yurt dışı satış fiyatlarının düşürülmesi söz konusu olabilir mi? Bu durum nasıl engellenecektir? Bu konuda Bakanlığınız tarafından nasıl bir denetim mekanizması uygulanacaktır?

5- Yurt dışına projesini satabilmiş olan şirketlerin, verilecek söz konusu teşvik ile hangi eksiklerini tamamlayacakları öngörülmektedir?

6- Açıkladığınız teşvik programında istihdam artışı, set sayısı, yerli prodüksiyon hacmi ve bölgesel üretim gibi kriterler de yer alacak mıdır? Yer almıyorsa, teşviklerin sektörde iş hacmini artırmaya yönelik yeniden tasarlanması planlanmakta mıdır?

7- Kamu teşviki alan yapımlarda çalışan emekçilerin sigorta primlerinin tam yatırılması, ücretlerin zamanında ödenmesi ve işçi sağlığı ve güvenliği yükümlülüklerine uyulması destek koşulu olarak aranacak mıdır? Denetim hangi kurumlar tarafından ve nasıl yapılacaktır?

8- Destek verilen yapımlarda meydana gelen iş kazaları ve işçi ölümlerine ilişkin Bakanlığınızın tuttuğu istatistikler var mıdır? Bu kazalara ilişkin bugüne kadar uygulanmış yaptırımlar nelerdir?

9- Teşvik politikalarının içerik üretimine yönelik yönlendirici veya sınırlayıcı koşullar içerdiği, bu durumun ifade özgürlüğü ve sanatsal özerklik üzerinde oto-sansür etkisi yarattığı iddiaları hakkında Bakanlığınızın görüşü nedir? İçerik değerlendirmesi yapılmakta mıdır?

10- Bakanlığınız tarafından sektörde set sayısındaki azalma, artan işsizlik ve güvencesiz çalışma koşullarına ilişkin herhangi bir analiz yapılmış mıdır? Yapıldıysa sonuçları nelerdir?

11- Yurt dışı satış gerçekleşmediği için yayından kaldırılan projeler nedeniyle oluşan istihdam kaybını azaltmaya yönelik Bakanlığınızın planladığı alternatif destek mekanizmaları var mıdır?

12- Kamu desteklerinin; sigorta primlerinin eksiksiz yatırılması, ücretlerin zamanında ödenmesi, setlerde işçi sağlığı ve iş güvenliği uzmanı bulundurulması ve çalışma saatlerinin sınırlandırılması gibi emekçiler açısından koruyucu koşullara bağlanması düşünülmekte midir?

13- Destek verilen yapımlarda çalışma süreleri, set güvenliği, riskli sahneler ve işçi sağlığı uygulamalarının denetimi hangi kurumlar tarafından ve hangi sıklıkla yapılmaktadır?

14- Sinema ve televizyon sektörünün 10 No'lu iş kolundan ayrılarak ayrı bir "Güzel Sanatlar İş Kolu" olarak tanımlanmasına yönelik Bakanlığınızın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile yürüttüğü bir çalışma bulunmakta mıdır?

15- 10 No'lu iş kolundaki yaklaşık 4,5 milyon çalışan nedeniyle oluşan yüksek sendikal barajın sinema ve televizyon emekçilerinin toplu iş sözleşmesi ve grev hakkını fiilen kullanmasını imkânsızlaştırdığı yönündeki değerlendirmelere ilişkin Bakanlığınızın görüşü nedir?

16- Tehlikeli iş sınıfında yer alan sinema ve televizyon sektörünün SGK fiilî hizmet süresi zammı (yıpranma payı) listesine dâhil edilmesi için ilgili kurumlarla ortak bir çalışma yürütülmekte midir?

17- Setlerde kronik kas-iskelet sistemi rahatsızlıklarının yaygınlaştığına ilişkin meslek hastalığı verileri Bakanlığınız tarafından izlenmekte midir? Bu konuda bir istatistik veya rapor hazırlanmış mıdır?

18- Sinema ve televizyon emekçilerinin ağır ve tehlikeli çalışma koşulları dikkate alınarak erken emeklilik hakkına erişimini sağlayacak yasal düzenlemelere ilişkin bir çalışma planlanmakta mıdır?

19- Riskli sahnelerde koruyucu ekipman kullanımı ve güvenlik protokollerinin uygulanmasına ilişkin bir denetim mekanizması bulunmakta mıdır?

20- Teşviklerden yararlanan yapımlarda kayıt dışı çalışmanın önlenmesine yönelik SGK ve ilgili kurumlarla ortak bir denetim sistemi kurulacak mıdır?

21- Kamu teşviklerinin yalnızca ihracat ve tanıtım kriterleri yerine; set güvenliği, istihdam artışı ve işçilerin haklarını koruyacak kriterlere göre yeniden yapılandırılması yönünde bir çalışma yürütülecek midir?